

מולין יקדין ויהודשים נפלאים מלוט
מדברות קדשו ותורתו של
רבי דוד חי אביהצירא שליט"א

מילה-תא חז-תא

חֲדָתָא דְאִזְרִייתָא
יסוד חדש ונפלא על הפרשה

משה רבינו נתן כח לכל ישראל להיות קדושים בבחינת איש האלקים

בחינת 'אלקים' והיינו על ידי הזדככות חומרו ונעשה כולו צורה שהוא חיות אור אלקים, על זה הדרך יש לומר גם כן שמרמז הפסוק 'וזאת הברכה אשר ברך משה איש האלקים', היינו זה הברכה שבירך משה לישראל שיוכלו לעשות מן איש שהוא מורה על חומר שנברא מאין ליש שיתהווה בחינת אלקים שהוא צורה ואור אלקים, והיינו שישתוו למדרגתו העליונה לזכך חומרו שיתהווה כולו אור בחינת אלקים]

איש האלקים - שיהיה בכוחם לבטל הדינים

משה רבינו ע"ה קודם פטירתו השאיר כוחו עבור כל אדם מישראל, שיגיע למעלת איש האלקים שמדרגה זו היא מדרגת הצדיק שיש בו כוח להמתיק את הדינים, וכידוע 'אלקים' לשון דין, ו'איש האלקים' הוא השולט בדינים [כי 'איש' לשון בעל, כמו 'איש נעמי', ו'איש האלקים' הוא השולט במידת הדין. ובילקוט (רמז תתקנא) אמרו: אמר ריש לקיש אלמלא מקרא כתוב אי איפשר לאומרו, כשם שגזר אדם על אשתו ועושה, כך הקב"ה משה גזר עליו ועושה. ועושה כך הקב"ה משה גזר עליו ועושה. ובזהר איתא (ויחי רלג): 'וזאת הברכה אשר ברך משה איש האלקים', מאריה דביתא, מאריה דמטרוניתא, כמה דכתיב (במדבר ל ד) 'אשה יקימנו ואישה יפרנו', ובכוח הצדיק לשלוט במידת הדין ולהעבירה מבני ישראל ולהשרותה על הגוים, ועל ידי כן מתקיים 'עומד מכסא דין ויושב על כסא רחמים' [וראה גם בבאר מים חיים: על ידי משה נתהווה להיות בחינת המתקת הדינים בעולם וכו', בזכות משה שהוא פתח הפתח הזה להמשיך ממקום החירות אל מדות התחתונים וכו', שאיש משה הזה הרומו במלת 'בשגם' ימתיק כל הק"ך צרופי אלהים, ואז ימשך מזה שיהיה כח ביד כל אדם אשר יבוא בברית ה' להמתיק כל בחינת הדינים ברחמים].

וזוה שנאמר בברכתו וזאת הברכה אשר ברך משה איש האלקים את בני ישראל, זו היתה ברכתו שכל אחד מבני ישראל יהיה בבחינת איש האלקים השולט על בחינת הדין ומהפכה לרחמים.

הוא הבטחה גם כן, כי איך יוכל בשר ודם להתקדש בקדושת ה' יתברך, אך 'כי קדוש אני ה' אלקיכם', פירוש, אחר שהוציאנו ה' יתברך ממצרים שהיינו משועבדים להם והבדילנו מהאומות, שהחיות והכח שיש בתוך כל איש ישראל הוא מה' יתברך, וזהו שכתוב 'אנכי ה' אלקיך', כו', מיוחד מלכל האומות וכו', אבל חיות כל איש ישראל היא חלק אלקי ממעל, וממילא בכוחו להתקדש גם בעולם הזה].

וכן כתוב בברכת משה רבינו לבני ישראל וזאת הברכה אשר ברך משה איש האלקים את בני ישראל, וביארו צדיקים ע"ה, שזאת היא הברכה שבירך משה רבינו את ישראל - שיהיו 'איש האלקים' כמותו שיתעלו אף הם להיות קדושים ומזוככים כאיש האלקים הדבוק ביוצרו בכל רגע ורגע. [כך כתב בדגל מחנה אפרים (בראשית ד"ה עוד י"ל בראשית): על דרך שאמרתי על פסוק (שמות יט ג) 'ומשה עלה אל האלקים', היינו שכל עליותיו של משה היה רק שיהיה

וזאת הברכה אשר ברך משה איש האלקים את בני ישראל לפני מותו (לב כ).

שמעתי ממורי אבי ע"ה ביאור על הפסוק (ויקרא יט ב) 'קדושים תהיו', שלכאורה היה צריך לומר 'היו קדושים' שהרי זה ציווי. אך הוא הדבר שבאה תורה ללמדנו כי הקב"ה אומר שאתם תהיו קדושים בכל מקרה, דהיינו, לא רק ציווי מונח כאן, אלא הוראת העתיד שכן יהיה. הרי זה כמו 'רבי' המברך את תלמידיו 'ברוכים תהיו', כך כביכול הקב"ה פונה אלינו ואומר לנו 'אני מברך אתכם שתהיו קדושים'. [בזהר (קדושים פ): ואורייתא קדושה אתקרי דכתיב 'כי קדוש אני ה'', ודא אורייתא דהיא שמא קדישא עלאה, ועל דא מאן דאשתדל בה אתדכי ולבתר אתקדש, דכתיב 'קדושים תהיו', 'קדושים היו' לא כתיב אלא 'תהיו', תהיו ודאי.

וראה בשפת אמת (קדושים תרל"א ד"ה קדושים): 'קדושים תהיו', במדרש וזהר הקדוש כי

מילתא דפליאה

כל יהודי מחבר ספר ממעשי ימי חייו

תורה צוה לנו משה מורשה קהלת יעקב (לג ד). אמרו חז"ל (פסחים מט, ב) אל תיקרי 'מורשה' אלא 'מאורסה'.

והנה בבחינת 'מאורסה' תואמים הדברים שנאמרו בספרן של צדיקים כי כל יהודי כותב במעשיו ספר תורה, כמו שנרמז בדברי המדרש (ב"ר כד ז) 'זה ספר תולדות אדם ביום ברא אלקים אדם' וגו' (בראשית א, א), בן עזאי אומר זה כלל גדול בתורה, שלכאורה יש להבין איזה כלל גדול בתורה טמון בפסוק זה. אך כתוב בתהלים (ט-מ ט) 'אז אמרתי, הנה באתי במגילת ספר כתוב עלי, לעשות רצונך אלהי חפצתי, ותורתך בתוך מעי', וכוונת דוד המלך ע"ה לומר שכל איש ישראל במשך ימי חייו מחבר ספר, שתחילת הספר היא יום לידתו בעולם הזה וסיום הספר הוא יום פטירתו, וכל יום ויום מימי חייו הוא עוד דף בספרו שבו חורט האדם את מעשיו, ועם הספר הזה באים לפני כסא הכבוד אחר פטירתו, ועל זה אמר 'הנה באתי במגילת ספר כתוב עלי', וזהו 'זה ספר תולדות אדם', ועל זה אמר בן עזאי זה כלל גדול בתורה, שצריך כל איש ישראל לזכור תמיד כי כל מעשיו ותולדותיו נכתבים על הספר.

ברזא דאח"ד

רמזים נפלאים על סדר הפרשה

פנימיות ההשתחויה לפני ה' - בג' רגלים

על הפנים מסייעת להכין עצמו לקבלת הנבואה, כמו שכתוב (בראשית יז ג) 'ויפול אברם על פניו', וכן נאמר אצל משה ואהרן (במדבר טז כב) 'ויפלו על פניהם', והכל כדי להכין עצמם ולכוין דעתם אל הנבואה (רמב"ן בראשית שם), כדרך הנביאים הנופלים על פניהם ומאבדים הרגשתם מחמת הנבואה [כי בבא הנבואה על האדם יתבטלו הרגשותיו ויפול האדם, כמו שאומר בבלעם (במדבר כד ד) 'נופל וגלוי עינים', ואמר בדניאל (דניאל י ט) 'ואני הייתי נרדם על פני ופני ארצה' (רד"ק שמואל א' יט כד)], ומדרגה זו אין לה שום מציאות בזמן הזה שחבר בית מקדשנו, ורק בבית המקדש לרוב גילוי שכינה שזכינו לו למעלה מגדרי הטבע, כדברי המשנה, שאחד מעשרה נסים שנעשו במקדש הוא 'עומדים צפופים ומשתחוים רווחים', היה הגוף מתבטל במציאות, ומאליהם היו נופלים על פניהם בביטול מוחלט בלי שום נגיעה ושייכות גשמית.

כמו שכתב בשפת אמת (פר' אמור תרמ"ז ד"ה בפסוק): בג' רגלים שעלו בני ישראל לבית המקדש, כדכתיב (דברים טז טז) 'יראה כל זכורך', היינו שנזדככו הגופים ונתגלה בהם הפנימיות, ולא היה הגוף מחשיך הקדושה, וזה השבח 'מה יפו פעמך בנעלים' (שה"ש ז ב), כי הגוף הוא מנעל ומלבוש להנפש, וברגלים נתקנו הגופות.

בית המקדש של מעלה היה יורד משמים ולכן היו 'משתחוים רווחים'

וכל כך גדול גילוי השכינה שהיה בבית המקדש, כדבריו הטמירים והנעלמים שכתב **בבק הישר** (פרק פו): שכל ישראל היו נכנסים לבית המקדש שלש פעמים בשנה, בחג המצות ובחג השבועות ובחג הסוכות, והיו עומדים צפופים ומשתחוים רווחים וזהו היה נגד הטבע, והענין כך, כי כל רגל ורגל היו באים נשמת אברהם יצחק ויעקב לבית המקדש של מעלה עם כל נשמות הצדיקים, והמקדש של מטה היה מסתלק, והיה הבית המקדש של מעלה יורד למטה, מקדש של מעלה הוא רוחני ולכן היה יכול לקבל כל כלל ישראל.

[ראה סידור הרב (שער החנוכה רעו. ד"ה והנה י"ל): בתפילת מוסף ליו"ט 'ואין אנו יכולים לעלות ולראות ולהשתחוות לפניך' כו', ולכאורה יפלא מאד, דבשלמא לעלות ולראות אין אנו יכולים עכשיו בזמן הגלות, אבל להשתחוות למה אין אנו יכולים גם עכשיו בכל מקום שישראל מתפללים, והרי אנחנו כורעים ומשתחוים בתפילה גם כעת. אך הנה יש ב' מיני השתחוואות, הא' השתחוואה חיצונית והוא בחינת הכנעה חיצונית להשפיל ראשו בלבד, אבל בבחינת פנימיות שבנפשו לא הכניע את עצמו כלום, דהיינו שלא ביטל שום רצון פנימי שבנפשו כלל, ויוכל להיות לו רצון ומחשבה להיות בבחינת יש ודבר בפני עצמו לגמרי כו', אבל השתחוואה פנימית הוא הנקרא השתחוואת הנפש, דהיינו שמכניע נפשו בבחינת פנימית שבה והוא הרצון הפנימי, שיבטל כל רצונותיו מפני רצון ה', וכמאמר רבותינו ז"ל (לעיל פ"ב מ"ח) 'בטל רצונך מפני רצוני' כו' שלא יהא לו רצון וחפץ אחר זולת רצון וחפץ ה' לדבקה בו, זוהי ענין השתחוואה פנימית, שהוא ענין ביטול הנפש מכל וכל כו', והוא בחינת ביטול פנימי. והנה בשעה שעלו לרגל והשתחווהו בעזרה האיש הישראלי הרי מיד נגלה אליו אור האלהי מבחינת הפנימיות, ואזי בהשתחוואה זאת ממילא נמשך בה בחינת ביטול פנימי הנ"ל גם בכל אחד אחד מישראל, יהיה מי שיהיה כו'. ע"כ.

אמנם מכל מקום משחבר בית המקדש הגם שאין אנו יכולים להשתחוות, על כל פנים נתפשטה קדושת הארה זו אפס קצהו במקדש מעט, בית הכנסת ובית המדרש, והיינו בשעת התפלה שאז האדם מדבק את עצמו לקונו ורוצה לבטל את עצמו נגד המלך מלכו של עולם, כל חד לפום שיעורא דיליה].

כורעים ומשתחוים מאליהם בבית המקדש

ובמעלת ההשתחויה שזכינו לה בבית המקדש, שלרוב התגלות הקדושה בבית המקדש לא היו צריכים לכרוע ולהשתחוות בכוונה תחילה, אלא מאליהם היו כורעים ומשתחוים ונופלים על פניהם [וכן מצינו שהנפילה

וְשֵׁם נִעְלָה וְנִרְאָה וְנִשְׁתַּחֲוָה לְפָנֶיהָ
בְּשִׁלֹשׁ פְּעָמִי רְגְלֵינוּ, כְּכָתוּב בְּתוֹרָתְךָ, שְׁלֹשׁ
פְּעָמִים בַּשָּׁנָה, יִרְאֶה כָּל זְכוּרָךְ אֶת פָּנֵי ה'
אֱלֹהֶיךָ, בְּמָקוֹם אֲשֶׁר יִבְחָר (נוסח תפילת מוסף).

הכריעה וההשתחויה הן מכלל עבודת ה' [ראה בתוס' (חגיגה כו: ד"ה שלא) שהיו הכהנים נכנסים להיכל להשתחוות. וראה גם בתוס' יום טוב (תמיד פ"ד מ"א)], להורות שאנו מתבטלים בפני ה' ושמים עצמנו עד לעפר, ובהיות ישראל עולים להיראות לפני ה' בג' רגלים היתה המצוה להשתחוות לפניו במקדש, אבל בזמן הזה נחסרה מצוה זו מאיתנו, כמו שאומרים בתפילה 'ואין אנו יכולים לעלות ולראות ולהשתחוות לפניך'.

והנה מצות העליה וראיית פנים בעזרה ודאי אינה נוהגת בזמן הזה, אבל ההשתחויה לכאורה אפשר לקיימה גם בזמן החורבן, כי מלוא כל הארץ כבודו וכל המקומות ראויים לעובדו, וכמו שאנו נוהגים לכרוע ולהשתחוות בתפילות הימים הנוראים, כמו שכתב בטור (או"ח סי' תרכא) בשם ראב"ה: על כל אזכרה היו מברכין וכורעין לכבוד השם יתברך.

ומפרש בליקוטי תורה להרב בעל התניא **ע"ה** (פר' ברכה צח.), שענין ההשתחויה מלבד הנפילה על אפים ארצה, הרי הוא כולל בתוכו עוד משמעות פנימית, לבטל עצמו ולהכניע כל רצונותיו לעבודת ה' יתברך, ובודאי כריעת הגוף אפשר לעשות גם בזמן הזה בכל מקום שהוא, אבל לבוא לידי הכנעה וביטול עצמי עד לעפר, זה אינו כי אם בהיותנו זוכים להתגלות השכינה בבית המקדש, ורק בעלותנו לרגל ג' פעמים בשנה זכינו להארה זו שיהיה הגוף הגשמי מתבטל במציאות [ועיקר הראיה היא ההשתחוואה שהיה משתחוה ויוצא, אלא דכתיב 'ולא יראו פני ריקם'], ואז היתה השתחוות הגוף כוללת גם הכנעת הנפש מכל וכל [ומשלש רגלים אלו היה מקבל בחינת השתחוואה להיות כל השנה בחינת ביטול זה, כי מכל רגל ויו"ט היה נמשך הביטול עד הרגל הבא אחריו]. ועל זה מתאוננים אנו כי בעוונותינו חרב בית מקדשנו, 'ואין אנחנו יכולים לעלות וליראות ולהשתחוות לפניך'.

מילין וקירין

פרקי הדרכה ועבודה ה'

זוכה לדברים הרבה - הרבה יותר ממה שלמד

תורה צוה לנו משה מורשה (פג. ד).

אמרו חז"ל (אבות פ"ו, מ"א) רבי מאיר אומר כל העוסק בתורה לשמה, זוכה לדברים הרבה. וקשה להבין הדברים, מה הכוונה 'זוכה לדברים הרבה', הרי התנא מונה והולך את הדברים אשר זוכה בהם האדם, ואם כן מה הם אותם 'דברים הרבה' שזוכה מלבד מה ששונה התנא בהמשך דבריו.

ואפשר להבין את הענין על פי מה שאמר לי מו"ר אבי ע"ה שהיה כמלאך אלוקים צבאות קדש קדשים, גדול בתורה ובמדע, בתכונה ובתבונה בחכמה ובדקדוק, ואף במעשי צדיקים מכל החוגים, גדולי אשכנז, גדולי ספרד וגדולי החסידות, ממש בבחינת כל רז לא אניס ליה. המושגים של מו"ר אבי ומו"ר זקני עליו השלום וכל אבותי הקדושים כולם כאחד הרי הם דברים פלאיים וטמירים שאינם נתפסים בשכל אנושי, והשאלה נשאלת, הכיצד הגיעו להשגות אלו, איך הגיעו לרוח הקודש, ואיך הגיעו להבנת התורה לעומקה ברמה כזאת שהיו מחוברים ישירות למושגים הכי רוחניים שיש בתורה הקדושה, את כל שבע החכמות שידוע שיש בעולם הם ידעו, והכל בהצנע לכת, בקדושה ובטהרה, ויראת ה' טהורה, ובענוה כאסקופה הנדרסת, ובכל נושא שהיו מזכירים לפני מו"ר אבי ומו"ר זקני, מיד היו נעשים כמעין המתגבר, כמו בור סוד שאינו מאבד טיפה.

וכך שאלתי את מו"ר אבי ע"ה, מאין הם קיבלו את כל התורה הזאת, מאין בא הכח הזה, אנחנו רואים רבים שלומדים ולומדים ולא יודעים כל כך הרבה. אמר לי, בני, כתוב 'רבי מאיר אומר כל הלומד תורה לשמה זוכה לדברים הרבה', מה הם אותם 'דברים הרבה', הלא מה שיועד - יודע, ואילו מה שלא יודע, יתייגע וילמד דבר מתוך דבר, אך מה זו הזכיה לדברים הרבה? אלא הכוונה היא שאפילו דברים שלא למד כלל מלמדים אותו משמים עד שיכול לאמרם בפיו כמו מי שלמד, כלומר, זוכה שידבר 'דברים הרבה' אפילו מה שלא למד. נמצא ש'דברים הרבה' אינו בכלל הנאמר לאחר מכן, שכן כל מה שמונה רבי מאיר לאחר מכן הם דברים נוספים מלבד הדברים שאמר הרה"ק רבי

יחזקאל משינאוא ע"ה בעל דברי יחזקאל, שהלומד תורה לשמה אינו שוכח תלמודו, כי בקדושת התורה לא שולט שכחה, ותואמים הם הדברים לאשר חזינו בעינינו בקדושת הצדיקים ע"ה שהיה נראה כמו שהשכחה פוסחת עליהם.

התורה חיות איברי האדם ומלמדתם תורה

התורה מלמדת את האדם עוד ועוד, שהרי התורה היא החיות של האדם כמו שנאמר (במדבר יט יד) 'זאת התורה אדם' שהתורה היא עצמיות האדם, וכתב בדגל מחנה אפרים (פר' האזינו ד"ה כי לא): 'זאת התורה אדם', כמו שיש באדם רמ"ח איברים ושס"ה גידים, כן יש בתורה רמ"ח מצוות עשה ושס"ה לא תעשה, וכל מצוה שייך לאבר פרטי מהאדם כדי לחיות האבר ההוא ממקור המצוה ההוא, נמצא מכל התורה בכלל נובע חיות לכל האדם, עד כאן לשון קדשו. וכיון שזו החיות של האדם יכול אדם הלומד תורה לשמה ללמוד מעצמיות נפשו עוד תורה, כמו שכתוב (איוב יט כו) 'ומבשרי אחזה אלוה', שאיבריו וגידיו של האדם הם התורה ומצוותיה והם מאירים לו את הדרך ומלמדים אותו 'דברים הרבה', שכן 'נר מצוה ותורה אור' (משלי י כג) שבכח המצוות להאיר את הדרך, ומאחר שכל אבר ואבר מחובר לאחת המצוות, הרי שהוא מלמד את האדם מהי המצוה התלויה בו וכיצד יעשנה בדרגות הקדושה גבוה מעל גבוה, כמו שמצינו באברהם אבינו ע"ה שלמרות שלא קיבל את התורה ידע לקיים אותה כי איבריו וגידיו האירו בו לקיים את המצוות שכנגדם, וכך 'קיים אברהם אבינו כל התורה' (יומא כח:).

לאחר היגיעה מקבל 'דברים הרבה' יותר מכדי יגיעתו

בנותן טעם להאריך עוד ולבאר מה הם 'דברים הרבה' שזוכה לקבל במתנה העוסק בתורה לשמה. הנה אמר דוד המלך ע"ה (תהלים קיט קסב) 'שש אנכי על

אמרתך כמוצא שלל רב' והקשו שנראה כתירתי דסתר, 'מוצא' הכוונה בהיסח הדעת ובלא 'יגיעה', ו'שלל' פירושו שקנה מתוך מלחמה ויגיעה, היה לו לומר 'כמוצא מציאה רבה' או 'כשולל שלל רב'. וכן הקשו במה שאמרו חז"ל (מגילה ו:): 'יגעתו ומצאתי תאמין', הרי 'יגיעה' היא בעמל וטורח ומציאה היא בהיסח הדעת ללא שטרח עבודה מאומה.

אולם בתורה מצינו שיש שני עניינים, כמו שאמרו במשנה (להלן משנה ד): כך היא דרכה של תורה, פת במלח תאכל ומים במשורה תשתה, ועל הארץ תישן וחיי צער תחיה, ובתורה אתה עמל, ואם אתה עושה כן אשריך וטוב לך, אשריך בעולם הזה וטוב לך לעולם הבא, וכן יש את המ"ח דברים שהתורה נקנית בהם, אם כן כדי להשיג את התורה נדרשת 'יגיעה ועמל רב, ורק אחר היגיעה זוכה אדם לכתרה של תורה. ומצד שני הרי התורה אומרת (דברים לג ד) 'תורה צוה לנו משה מורשה קהלת יעקב' שהתורה ניתנת בירושה כמתנה. אלא שכאשר אדם מתייגע אזי ככל שמתייגע זוכה ומוצא הרבה יותר מכדי יגיעתו. וזה מה שאמרו חז"ל במשנתנו 'כל העוסק בתורה לשמה זוכה לדברים הרבה' הרבה יותר מכדי יגיעתו.

ועל זו הדרך ביאר השפת אמת (סוכות תרל"ב ד"ה שמחת) מה שאמרו חז"ל (פסחים מט:): 'תורה צוה לנו משה מורשה' אל תיקרי 'מורשה' אלא 'מאורסה', שהם שני דברים חלוקים וסותרים זה את זה, ירושה היא בלא עמל ובבחינת מאורסה צריך קנין, כמו באירוסין שנדרש מהאדם לעשות מעצמו, כי ירושה הוא בלי יגיעה רק נחלה שאין לה הפסק, אבל מאורסה היא התקרבות שבא על ידי פעולות האדם ויגיעתו בתורה (שפת אמת פר' נשא תרל"ז ד"ה באבות), אלא שעל האדם לעמול ולהתייגע בבחינת 'מאורסה' ואז זוכה לקבל את התורה במתנה הרבה יותר מכדי יגיעתו, וכמו ביאורו הנודע של החידושי הר"ם ע"ה בדברי הגמרא (מגילה ו:): 'יגעתו ומצאתי תאמין': 'יגעתו ומצאתי', הגם כי מציאה היא שבאה בהיסח הדעת, ואיך שייך 'יגעתו ומצאתי', רק שבאמת אין ערך שיוכל אדם בכוח יגיעתו להשיג דבר ה', רק שבשכר היגיעה נותנין לו במתנה ובדרך מציאה.

יצא לאור ע"י מכון אור לישרים
© כל הזכויות שמורות
אין להעתיק או להפיץ ללא אישור
מפורש בכתב ממכון אור לישרים

